

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 136/21
V Luxemburgu 15. júla 2021

Rozsudok vo veci C-535/19
A (Verejná zdravotná starostlivosť)

Súdny dvor potvrdzuje právo občanov Únie, ktorí sú ekonomicky nečinní a majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je členský štát ich pôvodu, aby boli poistení v rámci systému verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu

Právo Únie však neukladá povinnosť bezplatného poistenia v uvedenom systéme

A, taliansky štátny príslušník, uzavrel manželstvo s lotyšskou štátnou príslušníčkou, opustil Taliansko a usadil sa v Lotyšsku na účely pripojenia sa k svojej manželke a ich dvom maloletým deťom.

Krátko po svojom príchode do Lotyšska 22. januára 2016 požiadal Latvijas Nacionālais Veselības dienests (Národný systém zdravotnej starostlivosti, Lotyšsko) o poistenie v systéme lotyšského povinného verejného zdravotného poistenia. Jeho žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím zo 17. februára 2016, ktoré ministerstvo zdravotníctva potvrdilo z dôvodu, že A nepatrí do žiadnej z kategórií príjemcov zdravotnej starostlivosti financovanej štátom, keďže nebol ani zamestnancom, ani samostatne zárobkovo činnou osobou v Lotyšsku.

Keďže jeho žaloba proti rozhodnutiu lotyšských orgánov o zamietnutí bola zamietnutá, A podal odvolanie na Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd, Lotyšsko), ktorý tiež vydal rozsudok v jeho neprospech.

Za týchto okolností Augstākā tiesa (Senāts) (Najvyšší súd, Lotyšsko), na ktorý podal A dovolanie, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti zamietnutia žiadosti A lotyšskými orgánmi s právom Únie v oblastiach občianstva a sociálneho zabezpečenia.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou potvrdzuje právo občanov Únie, ktorí sú ekonomicky nečinní a majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je členský štát ich pôvodu, aby boli poistení v systéme verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu, na účely poberania dávok v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financovaných týmto štátom. Súdny dvor však spresňuje, že právo Únie neukladá povinnosť bezplatného poistenia v uvedenom systéme.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade overuje uplatniteľnosť nariadenia č. 883/2004 na dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, o aké ide vo veci samej. Súdny dvor konštatuje, že dávky financované štátom a poskytnuté osobám patriacim do kategórií príjemcov vymedzených vnútroštátnymi právnymi predpismi bez akéhokoľvek individuálneho a diskrečného posúdenia osobných potrieb, predstavujú „nemocenské dávky“ v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 883/2004¹. Tieto dávky tak patria do pôsobnosti tohto nariadenia, keďže nepredstavujú „sociálnu a zdravotnú pomoc“ vylúčenú z tejto pôsobnosti.²

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 43).

² Podľa článku 3 ods. 5 nariadenia č. 883/2004.

V druhom rade Súdny dvor v podstate skúma, či článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004, ako aj článok 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38³ bránia vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré z práva byť poistený v rámci systému verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského štátu vylučujú ekonomicky nečinných občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu a na ktorých sa podľa článku 11 ods. 3 písm. e) tohto nariadenia vzťahujú právne predpisy hostiteľského členského štátu a ktorí vykonávajú svoje právo na pobyt na jeho území v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, aby mohli poberať dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financované týmto štátom.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv uvádza, že v rámci systému kolíznych noriem zavedeného nariadením č. 883/2004⁴, ktorého cieľom je určiť vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné na poberanie dávok sociálneho zabezpečenia, **sa na osoby, ktoré nie sú ekonomicky činné, v zásade vzťahujú právne predpisy členského štátu ich bydliska.**

Súdny dvor ďalej zdôrazňuje, že pri stanovovaní podmienok existencie práva byť poistený v systéme sociálneho zabezpečenia sú povinné rešpektovať platné ustanovenia práva Únie. Konkrétne kolízne normy, ktoré upravuje nariadenie č. 883/2004, sú pre členské štáty kogentné, a teda členské štáty nemajú možnosť stanoviť, v akom rozsahu sa budú uplatňovať ich vlastné právne predpisy alebo právne predpisy iného členského štátu.

V dôsledku toho **členský štát nemôže na základe svojej vnútroštátnej právnej úpravy odmietnuť poistiť v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia občana Únie**, na ktorého sa na základe článku 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004 týkajúceho sa určenia príslušnosti právnych predpisov vzťahujú právne predpisy tohto členského štátu.

Súdny dvor napokon analyzuje vplyv ustanovení smernice 2004/38 a najmä jej článku 7 ods. 1 písm. b) na poistenie v systéme sociálneho zabezpečenia hostiteľského členského štátu. Z tohto posledného uvedeného ustanovenia vyplýva, že počas celého obdobia pobytu na území hostiteľského členského štátu dlhšieho ako tri mesiace a kratšieho ako päť rokov musí mať ekonomicky nečinný občan Únie najmä pre seba a svojich rodinných príslušníkov komplexné krytie zdravotného poistenia, aby sa nestali neprimeranou záťažou pre verejné financie tohto členského štátu.

Pokiaľ ide o vzájomné prepojenie tejto podmienky na pobyt v súlade so smernicou 2004/38 a povinnosťou poistenia vyplývajúcou z nariadenia č. 883/2004, **Súdny dvor spresňuje, že hostiteľský členský štát ekonomicky nečinného občana Únie môže stanoviť, že prístup k tomuto systému nebude bezplatný, aby sa tento istý občan nestal neprimeranou záťažou pre verejné financie uvedeného členského štátu.**

Súdny dvor sa totiž domnieva, že hostiteľský členský štát má právo podmieniť poistenie ekonomicky nečinného občana Únie, ktorý sa zdržiava na jeho území na základe článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38 v rámci svojho systému verejného zdravotného poistenia, splnením podmienok, akými sú uzavretie alebo ponechanie v platnosti súkromného komplexného zdravotného poistenia uvedeným občanom, ktoré umožní uvedenému členskému štátu nahradiť náklady na zdravotnú starostlivosť vynaložené v prospech tohto občana, alebo platenie príspevku do systému verejného zdravotného poistenia tohto členského štátu týmto občanom. Prináleží však hostiteľskému členskému štátu, aby dbal na dodržiavanie zásady proporcionality v tomto kontexte, a teda aby nebolo pre uvedeného občana nadmerne ťažké dodržiavať takéto podmienky.

Súdny dvor dospel k záveru, že článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004 v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38 bráni vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré z práva byť poistený v rámci systému verejného zdravotného poistenia hostiteľského členského

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

⁴ Článok 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004.

štátu vylučujú ekonomicky nečinných občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu a na ktorých sa podľa tohto nariadenia vzťahujú právne predpisy hostiteľského členského štátu a ktorí vykonávajú svoje právo na pobyt na jeho území v súlade s touto smernicou, aby mohli poberať dávky v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti financované týmto štátom.

Tieto ustanovenia naopak nebránia tomu, aby poistenie takýchto občanov Únie v tomto systéme nebolo bezplatné, aby sa tak zabránilo tomu, že sa uvedení občania stanú neprimeranou záťažou pre verejné financie hostiteľského členského štátu.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499